

Kings and Queens

11 juni 2016 Engelse Kerk, Amsterdam

Concert van het Gaasperdams Gemengd Koor o.l.v. Frank Hameleers

Sopraan: Karin van Arkel

Orgel: Rolf Wolfensberger

Programmatoelichting

Als blauw bloed ergens goed voor is, dan is het voor de muziek. Koninklijke verjaardagen en sterfdagen, kroningen, bruiloften en andere gedenkwaardige gebeurtenissen moesten en moeten natuurlijk met gepaste luister worden gevierd. Met dank aan de Britse Royals hebben Henry Purcell (1659-1695) en Georg Friedrich Händel (1685-1759) het muzikerepertoire verrijkt met composities die de roem van hun broedheren minstens hebben geëvenaard. In dit concert draait het vooral om drie koninginnen: twee bestaande en één fictieve. In 1689 ging op een Londense kostschool voor jonge dames een van de eerste Engelse opera's in première: Purcells *Dido and Aeneas* op libretto van Nahum Tate naar het heldendicht van Vergilius.

Purcell en Tate moeten het tragische liefdesverhaal over de Trojaanse prins Aeneas en de Carthaagse koningin Dido als bekend hebben verondersteld. Zonder veel omhaal van woorden hebben ze er hun eigen draai aan gegeven. Zo hebben de goden, die bij Vergilius Aeneas terugroepen naar Italië, het veld moeten ruimen voor vijandige heksen.

Nadat de pijlen van Cupido en de triomf van de liefde door het koor zijn bezongen ('Cupid only throws the dart' en 'To the hills and the vales'), beramen de heksen de ondergang van Dido ('Harm's our delight'; 'In our deep vaulted cell'). Belinda, de steeds optimistische zus van Dido, zingt nog over de schoonheid van de natuur ('Thanks to these lonesome vales'), maar er is natuurlijk geen houden aan. Aeneas kondigt zijn vertrek aan, bedenkt zich nog, maar Dido is zo gekwetst dat ze hem afwijst (koor: 'Great minds against themselves conspire'), haar beroemde recitatief en aria zingt ('Thy hand Belinda –When I am laid in earth') waarna ze zonder duidelijk aanwijsbare oorzaak sterft en het koor haar beweent ('With drooping wings').

Getreurd wordt er ook in Händels *The ways of Zion do mourn* dat hij in 1737 componeerde voor de begrafenis van koningin Caroline van Brandenburg -Ansbach, de echtgenote van koning Georg II. Händel onderhield nauwe contacten met de koninklijke familie die net als hij uit Duitsland afkomstig was. Toch wordt Händel beschouwd als een van de belangrijke vertegenwoordigers van de Engelse anthem, de vorm die als 'song of celebration' bij uitstek geschikt is voor grootse vieringen en plechtige gebeurtenissen. Ook nu nog is de anthem geliefd. Een jaar voordat onze Willem-Alexander het met 'de dag die je wist dat zou komen' moest doen, luisterde koningin Elizabeth II in 2012 naar *The Call of Wisdom*, dat door de Engelse componist Will Todd (1970) voor haar diamanten jubileum was geschreven. Het werk werd op 5 juni tijdens een dankdienst in de St. Pauls Cathedral in Londen uitgevoerd door een kinderkoor waarvoor 10 - tot 13-jarigen uit het hele Verenigd Koninkrijk waren geselecteerd. Hoewel Todd een modern idioom gebruikt, zijn de vorm en de tekstkeuze (niet-liturgische, Bijbelse teksten in het Engels – in dit geval gebaseerd op Spreuken 8:1 -17) ook traditioneel.

Koning boven alle koningen en koninginnen is de Heer en zo wordt hij ook bezongen in Purcells anthem *O, sing unto the Lord* uit 1688. Onder Purcell groeide de anthem uit tot de gevarieerde 'verse anthem', met een afwisseling tussen koor, soli,

instrumentale tussenstukken en - ook heel kenmerkend- korte Halleluja-secties aan het begin en eind.

Pay-Uun Hiu – koorlid en musicoloog

Georg Friedrich Händel

Will Todd

Henry Purcell